

Praxis

„Azonos szakmai szempontok” Hajdú-Bihar megyei tapasztalatok

Két évtizeddel ezelőtt jött létre a Debrecen Városi és Megyei Tanács „Állandó Áthelyező Bizottsága”, mely 1988-tól, mint a „Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság” működött. 1993. augusztus 1-től a Megyei Önkormányzat Közgyűlésének jóváhagyásával gazdaságilag is önállóvá vált, s ettől kezdve az új intézmény elnevezése: „Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Gyógypedagógiai Szakértői és Rehabilitációs Szolgáltató Központ”. Az országban akkoriban egyedülálló kezdeményezés 1994. augusztus 1-től, három tagintézménnyel bővült (Megyei Nevelési Tanácsadó - Debrecen, Nevelési Tanácsadó és Beszédjavító - Berettyóújfalu és Polgár). Ezzel a szervezeti átalakítással a megyei önkormányzat megszüntette az ellátatlan területeket, s a rászoruló gyermekek számára igénybe vehető az ingyenes ellátás.

Az intézmény igazgatója, Gyurkó Péterné már 1983 óta szakmai vezetője a jogelőd intézménynek. Látogatásunk során az igazgatónővel a pedagógiai szakszolgálati ellátásról, a hagyományos és az új, illetve kibővült feladatkörökről beszélgettünk. Elmondta, hogy az 1994-95-ös tanévre feladataikat már az új 14/1994. /VI. 24.7 MKM rendelet alapján szervezték, s 1994. augusztus végén ennek szellemében tartották a tanévnyitói értekezletet is.

A nyári hónapokban a tagintézmények munkáját szervezték. A megyei önkormányzat határozatával és segítségével meg kellett teremteni a tárgyi feltételeket, és megtalálni a legmegfelelőbb munkatársakat. 52-en dolgoznak, ebből a központban főállásban 9 gyógypedagógus, 4 pedagógus, 6 pszichológus és 3 logopédus. Ezenkívül megbízással 6 orvos, 2 logopédus, 3 pszichológus és 7 fejlesztő gyógypedagógus.

A pedagógiai szakszolgálat feladatkörébe tartozik a tanulási képességvizsgálat, a korai szűrő és gondozó tanácsadó tevékenység, a beszédjavítás és a nevelési tanácsadás.

Az első két feladatkört a debreceni központ munkatársai látják el. Feladatuk a megye területén élő 0-6, illetve a 6-18 éves értelmi fogyatékos gyermekek korai szűrő, gondozó tevékenysége, a tanulási képességvizsgálatok (beövődázás), beiskolázás az értelmi fogyatékos gyermekek óvodáiba és iskoláiba.

Minden esetben vizsgálati kérelem benyújtása szükséges, akár az óvoda vagy az iskola, akár más intézmény javaslatára kéri a szülő a vizsgálatot. Szülői egyetértés (aláírás) nélkül nem lehet áthelyezési vizsgálatot végezni. Hetente egy alkalommal jelentkezhetnek a központban mindazok, akik előzetes kérelem nélkül, nem áthelyezés ügyben keresnek bennünket.

– Mivel a korai gondozásra nincs intézményrendszer megyénkben, ezt szakfeladatként kaptuk – mondta Gyurkó Péterné. Három éve az MKM anyagi támogatásával oldjuk meg. A korai fejlesztés témafelelőse tartja a kapcsolatot a megbízott fejlesztőtanárokkal, akik 7 településen segítik ezt a munkát. A családok számára fontos, hogy nem kell a megyeközpontba beutazniuk.

Új feladatot jelent a központnak a képzési kötelezettek ellátása, nyilvántartása és nyomon követése. Nyilvántartjuk az Egészségügyi Gyermekehonban ellátott gyermekeket, s a családban élő ellátásra váró képzési kötelezetteket.

Új feladat a két éve áthelyezettek kötelező felülvizsgálata is.

A beszédjavítás feladatából adódóan a logopédusok azokat a településeket látják el, ahol a beszédjavítás nem megoldott. A szűrés, a felvétel és a tanácsadás szervezése folyamatos. Az érdemi munkát órarendi beosztás szerint végzik a kollégák. Elsősorban nagycsoportos óvodás gyermekekkel való foglalkozásra, súlyos beszédhibák javítására, dyslexia prevencióra és korrekcióra van lehetőség.

A szervezeti változás nyomán egy új feladatkört is el kell látniuk a központ munkatársainak: a nevelési tanácsadást. Ennek keretében a három tagintézmény alapfeladata a 3-18 éves korosztály mentálhigiénés ellátása.

A már említett nevelési tanácsadók azokból a városokból és falvakból várják a gondozásra szoruló gyermekeket, ahol a helyi önkormányzat nem kötött szerződést a már működő nevelési tanácsadókkal.

Alapvető célkitűzésünk – mondja az intézet igazgatónöje –, hogy a három tagintézményünk azonos szakmai szempontok alapján dolgozzon. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy az aktuális problémákhoz egységes koncepciót alakítsunk ki. Az 1994/95-ös tanév a berendezkedés és az ismerkedés jegyében kezdődött. Létezésünkről és szakmai elképzeléseinkről körlevélben tájékoztattuk a települések jegyzőit. Októberben találkozót szerveztünk a megye hozzánk tartozó helységeiből az óvónők számára. Felmértük az óvodák igényeit, s személyes kapcsolatokat teremtettünk. Mindezeknek megfelelően a következő szakmai feladatokat ütemeztük: nagycsoportos gyermekek szűrése a várható iskolaérettség, illetve egyéb magatartási zavarok szempontjából; dyslexiás gyermekek szűrése és fejlesztése csoportos, valamint egyéni formában; csoportos pedagógiai készség- és képességfejlesztő foglalkozások; iskolaérettségi fejlettségi vizsgálatok; gyógypedagógiai áthelyezésekkel kapcsolatos megelőző szűrővizsgálatok.

Ellátási körünkbe tartozik még azoknak az általános iskolai gyermekeknek a képességfejlesztése, akik tanulási nehézségekkel küzdenek. A prevenció és a korrekció egységében szeretnénk foglalkozni a serdülő korosztállyal, különös figyelemmel a kapcsolatteremtés problematikájára.

– A részletezett alapfeladatokon túl mely tevékenységek jellemzőek az intézmény egészére?

– Számos feladat hárul ránk, melyeket folyamatosan ill. időszakosan szervezünk. Ilyenek például az évközi áthelyezések lehetősége a foglalkoztató és a kiegészítő iskolákba, az óvodai elhelyezések, a szakértői véleményezések, új kérelmek intézése, a vizsgálatok előkészítése, a foglalkozások vezetése.

Intézményegységenként rendszeres a szakmai továbbképzés, és igyekszünk részt venni az országos és megyei szakmai fórumokon. Munkatársaim előadásait igénylik az óvodák és az iskolák vezetői. Kiemelten kezeljük a szakmai ismeretterjesztés kérdését is. Hamarosan megjelentetünk egy tájékoztató füzetet, melyet minden megyei nevelési-oktatási és szociális intézmény, továbbá civil szervezet vezetőjének megküldünk azzal a nem titkolt szándékkal, hogy megismerjék szolgáltatásainkat, s a családok a megfelelő helyekhez forduljanak problémáikkal.

Ennek érdekében szerveztük a „Nyílt nap a családért” szakmai fórumot, melyen a szakembereken kívül érdeklődő szülők is részt vettek.

Nagyon fontosnak tartjuk a városi nevelési tanácsadók, a gyermek-ideggondozók, a pszichiátria, a megyei pedagógiai intézet szakembereivel való kapcsolattartást. Valamennyi munkatársam tudatában van annak, hogy ezek nélkül nem végezhetjük eredményesen és

hatékonyan a mindennapi tevékenységünket. A megyei önkormányzat elismeri szakmai munkánkat.

Sajnos, logopédus státuszainkat eddig nem sikerült betölteni, mivel nincs szakember! Egyrészt kevés a végzős hallgató, másrészt a végzettek közül többen más területen vállalnak munkát. Így elsősorban a kisebb korú gyermekekkel tudunk csak foglalkozni e téren, s a speciális problémákat jelenleg nem tudjuk minőségileg jól és tartósan megoldani. Reméljük, hogy országosan is felfigyelnek erre a tendenciára, és az elkövetkező években sikerül változtatni a kialakult helyzeten.

Háló Magdolna